

בש"פ 8814/13 - פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון
בש"פ 8814/13

לפני: כבוד השופט צ' זילברטל

העורר: פלוני

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בבאר-שבע
מיום 11.12.2013 במ"ת 29548-10-13 שניתנה על
ידי כב' השופט י' עדן

תאריך הישיבה: א' בשבט התשע"ד (2.1.2014)

בשם העורר: עו"ד אבי חימי

בשם המשיבה: עו"ד מורן פולמן

החלטה

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בבאר-שבע מיום 11.12.2013, שניתנה על-ידי כב' השופט י' עדן בתיק
מ"ת 29548-10-13, בגדרה הורה על מעצרו של העורר עד תום ההליכים המשפטיים כנגדו.

כתב האישום

1. נגד העורר הוגש כתב אישום ביום 13.10.2013. על-פי המתואר בכתב האישום, המחזיק שבעה אישומים,
העורר מתגורר ביחד עם י.ט. וילדיה מנישואים קודמים: המתלוננת, קטינה ילידת 1997 והמתלונן, שאף הוא קטין, יליד
1999 (להלן: המתלונן). לבני הזוג שני ילדים משותפים, בני חודשיים ושנה. כתב האישום מייחס לעורר ביצוע עבירות מין

עמוד 1

חמורות במתלוננת וכן עבירות אלימות כלפיה וכלפי המתלונן.

כעולה מכתב האישום, בתקופה שבין חודש מאי לבין חודש ספטמבר 2013 ביצע העורר במתלוננת מספר עבירות של מעשים מגונים ועבירות אינוס. נאמר, כי במספר הזדמנויות, ובעודם בבית המשפחה, יצר העורר מצבים אינטימיים עם המתלוננת שבהם, בין היתר, נישק אותה, נגע בחזה ובאיבר מינה, בעל אותה בניגוד לרצונה והורה לה לגעת באיבר מינו, כל זאת על אף התנגדותה של המתלוננת וטענותיה כי מעשיו מכאיבים לה. עוד נאמר בכתב האישום כי העורר נהג להכות את המתלוננת והמתלונן בידי ובאמצעות חגורה. לבסוף נאמר, כי העורר איים על המתלוננת כי אם תחשוף את מעשיו היא תיענש, יאסר עליה לצאת מהבית ויילקח ממנה מכשיר הטלפון הנייד שברשותה. נוכח האמור, יוחסו לעורר עבירות מין במשפחה בידי אחראי כלפי קטין חסר ישע (אינוס ומעשים מגונים), וכן עבירות של תקיפה בנסיבות מחמירות, איומים והדחה בחקירה.

הליכי המעצר

2. יחד עם הגשת כתב האישום הוגשה בקשה למעצר העורר עד לתום ההליכים נגדו. בבקשה נטען, כי קיימות ראיות לכאורה למעשים המיוחסים לעורר וביניהן עדות המתלוננת, עימות שנערך בין המתלוננת לבין העורר ובין המתלוננת לבין אימה, ועדויות של יועצת בית הספר ורב בית הספר בפניהם חשפה המתלוננת את מעשיו של העורר. המשיבה טענה כי קמה נגד העורר עילת מעצר מכוח סעיפים 21(א)(1)(א) ו-(ב) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים), שכן העורר מסכן את בטחון הציבור וקיים חשש שהוא ינסה לשבש הליכי משפט אם ישוחרר.

3. לקראת הדיון בבקשה למעצר העורר עד תום ההליכים, הוגש בעניינו תסקיר מעצר. בתסקיר נאמר, כי מן העורר נשקפת רמת מסוכנות גבוהה לביצוע עבירות מין ועבירות אלימות נוספות. יחד עם זאת, שירות המבחן המליץ על שחרור העורר למעצר בית בתנאים מגבילים בבית הורי בת-זוג ותחת פיקוחם ופיקוחה של אחותו. שירות המבחן הגיע למסקנה זו על רקע התרשמותו החיובית מהמפקחים המוצעים והמרחק הרב בין מקום החלופה לבין מקום מגוריה של המתלוננת.

בהחלטה מיום 11.12.2013 קבע בית משפט קמא כי קיימות ראיות לכאורה להוכחת המיוחס לעורר. ביחס לחלופת המעצר המוצעת, דחה בית המשפט את עמדת העורר ושירות המבחן והורה על מעצרו של העורר עד לתום ההליכים. בית המשפט הצביע על המסוכנות הרבה הנשקפת מהעורר, הנלמדת מאופי המעשים המיוחסים לו ומכך שהמדובר בסדרה של מעשים ולא באירוע חד-פעמי. כמו כן, נקבע כי על רקע איומי העורר כלפי המתלוננת, כמתואר באישום החמישי, קיים חשש כי אם ישוחרר הוא יפעל לשיבוש הליכי חקירה ואף שיפגע במתלוננת. בית המשפט התייחס להמלצת שירות המבחן ולכך שהעורר נעדר עבר פלילי, אך קבע כי נוכח חומרת המעשים, החשש משיבוש הליכים והמסוכנות הנשקפת מהעורר, אין מקום לשחררו לחלופת מעצר. לבסוף ציין בית המשפט כי לטעמו קיימת גם בעייתיות לשחרר את העורר לחלופת מעצר בבית הוריה של רעייתו, אשר לא הביעה תמיכה בבתה מאז נחשפו החשדות נגד העורר.

הערר

עמוד 2

4. בערר מיקד העורר טענותיו בהחלטת בית משפט קמא לדחות את חלופת המעצר שהוצעה. לטענת העורר, שגה בית משפט קמא בכך שלא אימץ את המלצת שירות המבחן בעניין שחרורו לחלופת מעצר. העורר טוען כי לנוכח המרחק הרב של החלופה המוצעת ממקום מגוריה של המתלוננת, עברו הפלילי הנקי וגילו המבוגר (העורר בן 50), יש בכוחה של החלופה המוצעת להוות מענה לחששות שהעלה בית משפט קמא בעניינו. עוד הוסיף העורר כי המפקחים המוצעים הם סבה וסבתה של המתלוננת, אשר לא מחזיקים בעמדה שלילית כלפיה, ולפיכך מדובר במפקחים ראויים.

בדיון שנערך בפניי חזר בא-כוח העורר, עו"ד חימי, על הטענה כי לא היה מקום לשלול את חלופת המעצר שהוצעה והלין על כך שהחלטת בית משפט קמא ניתנה בלא שחקר את הערבים המוצעים והתרשם מהם. עו"ד חימי חזר על התרשמותו החיובית של שירות המבחן מן המפקחים המוצעים ועל כך שהחלופה המוצעת מרוחקת מרחב רב ממקום מגוריה של המתלוננת. נטען, כי יש להעריך את עמדת המפקחים המוצעים לפיה לא יינקטו עמדה באשר לתלונת המתלוננת נגד העורר עד להכרעת בית המשפט, אותה יכבדו. עוד טען עו"ד חימי, כי אף שהוא אינו חולק על הקביעה כי קיימות בתיק ראיות לכאורה, נראה כי לא היה מקום לקביעת בית משפט קמא כי אלה הן ראיות "בעוצמה גבוהה". זאת, בין היתר, נוכח התרשמות גורמי טיפול כי תפיסת המציאות של המתלוננת ויכולת השיפוט שלה לוקות בחסר.

באת-כוח המשיבה, עו"ד פולמן, טענה בדיון כי אין מקום לקבל את הערר. עו"ד פולמן עמדה על כך, שהחלופה שהוצעה אינה ראויה, בין היתר, נוכח המצב המשפחתי אליו נקלעה המתלוננת בגדרו אמה מגלה גישה סלחנית כלפי העורר, מפנה האשמות כלפי בתה, המתלוננת, ואף איימה עליה כי לא תאפשר לה לשוב לביתם כל עוד העורר עצור. בנסיבות אלה נאמר, אין מקום לחלופה הכוללת פיקוח ושהייה בבית הוריה של אם המתלוננת. לטענת עו"ד פולמן, שחרור העורר לחלופה אינה ראויה גם בשל המסוכנות הרבה הנשקפת הימנו למתלוננים וגם נוכח החשש לשיבוש מהלכי משפט.

דיון והכרעה

5. לאחר העיון, סבורני כי דין הערר להידחות במובן זה, שאכן אין מקום לשחרורו של העורר לחלופה שהוצעה.

אין חולק, כי לעורר מיוחסים מעשים חמורים וקשים המקימים עילות מעצר לפי חוק המעצרים, זאת, בין היתר, נוכח המסוכנות הטבועה בעבירות מין והחשש להישנות המעשים (ראו, למשל, בש"פ 1037/12 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 10 וההפניות שם (7.2.2012)). חשש זה מקבל משנה תוקף נוכח הטענה כי העורר אף איים על המתלוננת פן תחשוף את מעשיו. יחד עם זאת, חומרת המעשים וכיעורם אינם יכולים לפטור אותנו ממצוות המחוקק להותיר נאשם במעצר רק באותם מקרים בהם אין דרך להעמיד חלופת מעצר ראויה (סעיף 21 (ב) לחוק המעצרים). השאלה הראשונה שעליה יש להשיב איפוא היא האם, בנסיבות, יש מקום לשקול שחרור לחלופה. דומה, כי בעניינו לא ניתן להשיב על שאלה זו בשלילה מוחלטת. העורר הוא אדם מבוגר הנעדר עבר פלילי. כמו כן, אינני סבור, כבית משפט קמא, כי מסוכנותו של העורר היא כללית וההתרשמות היא כי מסוכנותו ממוקדת בעיקר במתלוננים, כך שייתכן שהרחקתו המוחלטת וההרמטית מהמתלוננים ומאמם עשויה לאיין את מסוכנותו. בית משפט קמא אמנם ציטט החלטה קודמת של בית משפט זה שלפיה "עבירת האינוס היא מן העבירות אשר אופיין מחייב מעצר" (בש"פ 4543/94 פלוני נ' מדינת ישראל (1994)), וכאמור, ככלל עבירות מסוג זה אכן מקימות עילת מעצר. אך יש גם לזכור את הוראת חוק המעצרים, שהוזכרה לעיל, לפיה טרם ההחלטה על הותרת נאשם במעצר, יש לבחון אם ניתן להשיג את מטרת המעצר

בדרך של "שחרור בערובה ותנאי שחרור, שפגיעתם בחירותו של הנאשם פחותה". כאמור לעיל, איני סבור, כי בנסיבות המקרה ניתן לשלול לחלוטין את עצם האפשרות לשחרור לחלופה (והשוו לבש"פ 7535/13 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה י"א (10.11.2013)). יחד עם זאת, נסיבות המקרה דנא מחייבות חלופת מעצר הדוקה ביותר שתנטרל את המסוכנות הנשקפת מן העורר, תיצור חיץ בינו לבין המתלוננים ובני משפחתם הקרובים ושלא תיטע במתלוננת חרדות וקשיים נוספים. נראה כי, כפי שקבע בית משפט קמא, החלופה שהוצעה אינה עונה על תנאים הכרחיים אלה.

6. כאמור, לעיל, העבירות המיוחסות לעורר בוצעו בקטינים שהם בני משפחתו הקרובה. יתרה מכך, גם לאחר חשיפת האירועים נראה כי אם המתלוננת, שהוריה הוצעו כמפקחים, מגוננת במידה מסוימת על העורר ואינה תומכת בבתה. זאת ועוד, יש לזכור כי המתלוננת הביעה בחקירותיה חשש שהמתלונן יפגע בה. בין היתר, מסיבות אלה, יש מקום לבחון בזהירות רבה את השלכות שחרורו של העורר על המתלוננים, ובעיקר על המתלוננת (השוו: בש"פ 2916/12 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (25.4.2012)). כזכור, בענייננו, החלופה המוצעת היא אמנם מרוחקת פיסית ממקום מגוריה של המתלוננת, אך כפי שציינתי בדיון, במקרה זה לא די במרחק הפיסי ונדרש גם מעין "ריחוק פסיכולוגי". שחרור העורר לבית משפחתה של המתלוננת אינו עונה על דרישה זו. חלופת מעצר בחיק משפחתה הקרובה של המתלוננת אינה יכולה להביא לניתוק מוחלט והכרחי בין המתלוננת לבין העורר, ויש בה כדי לשדר מסר מרתיע למתלוננים, ובעיקר למתלוננת, ולטעת בה מבוכה ופחד. יתרה מכך, שחרורו של העורר לחלופת המעצר המוצעת עלולה להביא לפגיעה בשלומה הנפשי ותחושת הביטחון של המתלוננת (ראו בעניין זה בש"פ 2033/12 פלוני נ' מדינת ישראל (20.3.2012)).

7. סיכומם של דברים, אף שבנסיבות אין מקום לשלול לחלוטין את אפשרות שחרורו של העורר לחלופת מעצר, החלופה שהוצעה אינה ראויה ולכן אין מקום לקבל את הערר. במקרה זה נדרשת חלופת מעצר הדוקה ומרוחקת, אשר תנטרל את מסוכנות העורר ושתביא לניתוק מוחלט בינו לבין המתלוננת. שחרור העורר לחלופת מעצר בבית משפחת המתלוננת, שחלקה עודו מגונן על העורר או למצער נוקט עמדה שאין עימה תמיכה במתלוננת, תמיכה לה היא זקוקה בשעה קשה זו, עלול לסכן את שלומה הנפשי של המתלוננת ולטעת בה את התחושה כי בטחונה האישי הופקר. שחרור כזה כרוך ביצירת סיכון למתלוננת ועל כן לא יוכל לסכון.

סוף דבר. הערר נדחה מהטעמים המפורטים לעיל.

ניתנה היום, א' בשבט התשע"ד (2.1.2014).

ש ו פ ט